

СТАЛІНСЬКІ КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ,
ПРОФКОМУ І МІСЦЕВКОМУ ХАРКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО.

№ 9 (688)

Четвер, 20 березня 1952 р.

ц. 20 к.

СВЯТО РАДЯНСЬКОЇ НАУКИ І КУЛЬТУРИ

З великою радістю, з особливим піднесенням зустрів радянський народ постанову Ради Міністрів СРСР про присудження Сталінських премій за видатні роботи в галузі науки, винахідництва, літератури та мистецтва за 1951 рік.

Щорічне присудження Сталінських премій є справжнім святом радянської науки і культури і хвилюючою подією в житті нашого народу. Адже це — підсумки наших щорічних досягнень у галузі науки, техніки, виробництва і мистецтва, нашого творчого росту, наших успіхів у розвитку промисловості і сільського господарства. Водночас це — яскраве свідчення безмежних піклувань більшовицької партії, нашого уряду і особисто товариша Сталіна про дальший поступ радянської науки і культури, про збільшення славного загону винахідників, раціоналізаторів, новаторів виробництва, які прискорюють наш всепереможний рух до комунізму.

Новий крок вперед зробила в 1951 році радянська наука. Виконуючи вказівку Й. В. Сталіна — догнати і випередити науку зарубіжних країн — радянські вчені досягли визначних успіхів у найрізноманітніших галузях науки. Відзначені Сталінською премією роботи академіка С. І. Вавілова та члена-кореспондента Академії наук СРСР М. В. Белова свідчать про великі досягнення в галузі фізики. Удостоєні Сталінської премії дослідження члена-кореспондента Академії наук Білоруської РСР проф. М. В. Потапова в галузі гідротехніки і гідравліки дали багато цінного для будівників величезних сталінських будов комунізму.

У країні, де праця стала справою честі, доблесті і героїзму, люди працюють натхненно і самовіддано. Кому сьогодні не відомі імена передовиків виробництва Антоніни Жандарової та Ольги Агафоновой, Миколи Шестакова і Михайла Шестьоркіна? Їх новаторський досвід став здобутком багатьох тисяч стахановців, допомагає їм ще більше підносити продуктивність праці.

Індустріальний Харків також дав країні чимало новаторів виробництва. Серед лауреатів Сталінської премії ми бачимо імена тт. Кіриарського, Артизанова, Хричкова, Севенко — працівників Хар-

ківського заводу транспортного машинобудування. Вони створили кращий у світі тепловоз ТЕ-2. За освоєння випуску нового трактора ХТЗ-7 удостоєна Сталінської премії велика група працівників ХТЗ на чолі з директором заводу П. Я. Лисняком, головним інженером М. Г. Зубаревим.

На новий щабель піднялася в минулому році і найбільш передова у світі радянська культура. Представники радянської літератури і мистецтва, відповідаючи на піклування більшовицької партії, дали ряд визначних творів — літературних, образотворчих, музичних.

Вимогливий радянський читач уже добре знає опубліковані в минулому році романи: С. Злобіна — «Степан Разін», В. Лаїса — «До нового берега», В. Василевської — «Пісня над водами» та багато інших. Широко відомі нашим читачам нарис В. Полторацького — «В дорозі і вдома», цикл віршів М. Тихонова «Два потоки» і «На Другому Всесвітньому конгресі миру», збірка М. Нагнібиди «Вірші». Злободенний зміст у них втілений у високохудожню форму.

Сталінською премією відзначена «Буковинська повість» харківського письменника Ігоря Муратова. Вона яскраво показує величезні перетворення в Західній Україні після возз'єднання її з квітучою Радянською Україною. Через всю повість проходить думка про те, що всі досягнення, які мають сьогоднішні буковинці, здійснені завдяки величезній братній допомозі великого російського народу.

Харківський академічний театр опери та балету створив визначний спектакль «Борис Годунов». Творча робота колективу театру високо оцінена радянським народом і урядом: ця вистава удостоєна Сталінської премії. В числі нагороджених — народний артист УРСР І. Бронзов, заслужений артист УРСР Д. Козинцев, артисти Б. Бутков, В. Путнев, П. Скоро-багатко.

Щиро вітаючи нових лауреатів Сталінської премії, радянський народ жде від них нових досягнень. Народ сподівається, що під проводом більшовицької партії і любимого вождя народів товариша Сталіна працівники ідеологічного фронту дадуть ще більше талановитих творів, гідних великої сталінської епохи.

Зустріч з письменником Ігорем Муратовим

З великим задоволенням і радістю зустрів радянський народ звістку про присудження Сталінських премій за видатні досягнення в галузі науки, техніки, літератури й мистецтва. Серед лауреатів 1951 року, яких нагороджено за кращі літературні твори, — п'ять письменників України, в тому числі наш земляк-харків'янин Ігор Муратов.

15 березня відбулася зустріч студентів університету з І. Муратовим. Вечір відкрив голова Харківської спілки радянських письменників України Петро Панч. Від імені письменників міста він по-здоровив І. Муратова з присудженням йому високої нагороди і побажав дальших творчих успіхів.

Потім виступив І. Муратов. Він подякував студентам за теплий

прийом і прочитав ряд своїх віршів з книги «Йдуть богатири». Свій виступ він закінчив такими словами:

— Я глибоко вдячний нашому урядові, більшовицькій партії, особисто товаришеві Сталіну за високу оцінку моєї скромної праці. Дозвольте запевнити вас, що я й далі працюватиму над виконанням високих завдань, поставлених партією перед радянськими письменниками. Здійснення цих завдань допоможе прискорити будівництво комунізму в нашій країні.

Свої твори на вечорі прочитали також письменники П. Панч, І. Вирган, Д. Білоус, В. Кочевський.

УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ТИЖДЕНЬ

На географічному факультеті

◆ Теоретичні конференції на тему: «Велика дружба російського та українського народів» будуть проведені з 25 березня по 1 квітня на всіх курсах факультету. Студенти прочитають доповіді: «Дружба народів — могутня рушійна сила радянського суспільства», «Українські буржуазні націоналісти — люті вороги українського народу» та ін.

◆ Заняття гуртка економічної географії проходять активно і організовано. На останньому засіданні студентка Н. Неботова виступила з доповіддю: «Перспективи розвитку промисловості Чехословаччини»; студентка Н. Головченко прочитала свою роботу «Волго-Донський судноплавний канал і розвиток народного господарства на півдні СРСР». В обговоренні доповідей взяли участь тт. Рукавченко, Пірогов, Нечитайло та ін.

◆ Другий номер сатиричної газети «На чисту воду» днями вийшов у світ. В номері вміщено матеріали з життя факультету. В цьому учбовому році вийшло також три номери світлової газети «На чисту воду».

◆ Листування студентських наукових товариств географічних факультетів Московського і Харківського університетів триває вже понад два роки. У квітні місяці в Московському університеті відбудеться наукова конференція студентського наукового товариства. На ній виступатимуть і студенти нашого університету. Вони ознайомлять москвичів з своїм альбомом матеріалів про літню виробничу практику, прочитають ряд доповідей. З науковою роботою «Про кордони оледеніння між Житомиром та Погребищами» виступить голова СНТ В. Гостренко.

◆ Комсомольське - молодіжна година на тему: «Великі російські художники Рєпін, Суриков та Айвазовський» готується на третьому курсі. Студенти зроблять доповіді про життя й діяльність великих художників-реалістів. Доповідачі демонструватимуть ілюстрації і репродукції з найкращих картин. Після цього передбачається організувати колективне відвідування музею образотворчого мистецтва.

А. МЕЛЬНИЧЕНКО.
Вол. ЛИТВИНОВ.

Студенти біологічного факультету вивчають досвід передового колгоспу Харківського району по вирощуванню ранніх овочів в оранжереях. Практичні заняття проводить доцент П. Я. Ковалевська, пояснення дає зав. будинком сільсько-господарської культури І. З. Беляев.

Фото Ю. КРИВОБІК.

Артисти в гостях у студентів

Недавно в Ленінській аудиторії університету відбулася творча зустріч студентів з артистами Харківського державного академічного театру ім. Т. Г. Шевченка, організована громадськими організаціями та керівництвом лекторію фізико-математичного факультету. На вечір зібралося понад 700 студентів.

Великий успіх мали у глядачів окремі сцени з комедії М. В. Гоголя «Ревізор»

та п'єси Говарда Фаста «30 сребrenиків», виконані за участю лауреата Сталінської премії, заслуженого артиста УРСР Є. Бондаренко та артистів Я. Гельса, П. Грубника, С. Чібісової.

Наступний тематичний вечір керівництво лекторію фізико-математичного факультету організовує 2 квітня. Він буде присвячений 225-річчю з дня смерті видатного вченого-фізика Ньютона.

М. ГЕОРГІЄВА.

В РАЙОНІ ВЕЛИКОЇ БУДОВИ КОМУНІЗМУ

З хвилюванням довідалися ми, торік — студенти третього курсу геологічного факультету Харківського університету — Є. Михайлов, Л. Овечко та В. Тимонін, про те, що нас призначено в гідрогеологічну експедицію, яка вирушає в район Каховської гідроелектростанції і Південно-Українського каналу. Крім нас до складу експедиції ввійшли два лаборанти від хімічної і гідрогеологічної кафедр — тт. І. І. Тимофеева та Л. В. Вержболовська, а керував експедицією досвідчений гідрогеолог — доцент О. Н. Макаренко.

Після необхідних приготувань ми виїхали до призначеного району. По дорозі — в містах Запорожжі та Мелітополі — ми мали можливість ознайомитися з колосальними підготовними роботами в районі великої будови комунізму. Зараз там закінчують науково-дослідні роботи. Безперервно надходять будівельні матеріали з усіх кінців нашої країни.

Ці буденні факти свідчать про велику творчу роботу радянського народу. Вони повністю викривають наклеп-

ників з табору імперіалізму, які не дбають про поліпшення становища трудящих мас, а готують нову війну з наміром пограбувати й закабалити народи світу.

Посухи на півдні України — велике лихо. Знаючи це, німецько-фашистські варвари в роки тимчасової окупації вирубали при відступі всі лісостепові насадження в Присивашських районах. Проте здійснення сталінського плану перетворення природи дасть змогу позбутися згубного впливу посух.

Свої дослідні роботи ми провели по узбережжю Сиваського озера від міста Генічеська до Перекопа: зробили 402 хімічні аналізи найбільш типових вод цього обширного району. І всюди ми знайомилися з чудовими радянськими людьми, які працюють або працюватимуть на сталінській будові.

Всі ми лишилися задоволені результатами цієї поїздки, особливо ж тим, що внесли від себе хоч невеликий вклад у грандіозну будову комунізму.

Л. ОВЕЧКО,
студент IV курсу
геологічного факультету.

Кафедри і виховна робота серед студентів

На початку грудня минулого року на відкритих партійних зборах біологічного факультету обговорювалось питання про виховну роботу кафедр із студентами старших курсів. Ухвалено на цих зборах рішення було обговорене на засіданнях кафедр, які розробили ряд заходів щодо посилення виховної роботи серед студентів.

Вже тепер можна відзначити, що більшість кафедр провели значну виховну роботу серед майбутніх біологів. Керівники кафедр проводять із студентами практикумів бесіди про виконання дипломних робіт, про самостійну наукову діяльність, про ставлення до соціалістичної власності та ін. Професорсько-викладацький склад приділяє особливу увагу методологічній спрямованості лекцій, висвітленню в них новітніх досягнень вітчизняної науки та цінного досвіду передовиків сільського господарства нашої країни.

Професори і викладачі біологічного факультету систематично відвідують гуртожитки, проводять із студентами повчальні бесіди, беруть участь в роботі студентського лекторію, допомагають майбутнім біологам

у виборі тем для виступів на засіданнях наукового гуртка.

На факультеті практикується така цінна форма виховної роботи, як проведення засідань кафедр з участю студентів. На них співробітники кафедр виступають з доповідями у найважливіших питаннях мічурінського і павлівського вчення, обговорюють постановку викладання лекцій, наукової роботи.

Співробітники кафедр ентомології, фізіології тварин, фізіології рослин, експериментальної екології та гідробіології підготували групу студентів, які в колгоспах Савинського району виступили з лекціями про мічурінську агробіологію та вчення І. П. Павлова. Зокрема, студент кафедри фізіології тварин В. Епштейн прочитав лекцію «І. П. Павлов — великий російський вчений, новатор і патріот», студентка кафедри фізіології рослин В. Вінецька провела бесіду на тему «Сталінський план перетворення природи».

Кафедра дарвінізму і генетики організувала кілька засідань з участю студентів практикуму. На цих засіданнях доцент М. П. Воловик зробив доповідь про життя й діяльність К. А. Тимірязева,

доцент І. Д. Манаков — про перетворення видів в тваринному світі.

Значну виховну роботу серед студентів проводить доцент М. П. Воловик. В студентському гуртожитку він організував вечір, присвячений пам'яті великого російського художника слова М. В. Гоголя. Тов. Воловик на першому курсі створив гурток загальної біології, яким він особисто керує. Члени цього гуртка виступають з доповідями, підготовленими під керівництвом викладачів.

Кафедра експериментальної екології і гідробіології провела спільне засідання професорсько-викладацького складу і студентів, на якому була заслухана доповідь доцента М. А. Бескоровного «Значення праці Й. В. Сталіна «Марксизм і питання мовознавства» для природничих наук». В обговоренні цієї доповіді виступили шість студентів.

Виховна робота серед студентів — важлива галузь в загальній діяльності кафедр. В цьому напрямі і працюють кафедри біологічного факультету, виконуючи рішення партійних зборів.

І. МАНАКОВ.
В. КУДОКОЦЕВ.

Комсомольці—члени наукових гуртків

Недавно на геологічному факультеті відбулися комсомольські збори. На них обговорювалось питання про участь комсомольців у роботі студентських наукових гуртків. Майбутні геологи викрили ряд недоліків в організації самостійної роботи студентів. Виявилося, що слабо залучаються до участі

в гуртках першокурсники. Збори ухвалили рішення, спрямоване на широке залучення студентів першого і другого курсів до наукової діяльності.

До відкриття зборів була приурочена виставка кращих студентських робіт. Високу оцінку заслужила праця Марії Кальної, яку було відзна-

чено почесною грамотою ЦК ВЛКСМ і Міністерства вищої освіти СРСР.

Комсомольське бюро підтримало ініціативу студентів молодших курсів, які запропонували провести найближчим часом конкурс їх курсових робіт.

Т. КОРЖ.

ПОСИЛИТИ ПІДГОТОВКУ ДО РАЙОННОЇ ОЛІМПІАДИ

(3 засідання університетського комітету комсомолу)

Художня самодіяльність — не лише засіб розвитку художніх здібностей. Вона є могутнім засобом ідейного та політичного виховання студентів, який повинні повнісно використовувати партійні, комсомольські і профспілкові організації. На жаль, це ще не всі розуміють в університеті.

Наближається районна олімпіада художньої самодіяльності, яка покаже результати культурно-масової роботи у вузах Харкова, а також в нашому університеті.

Ще в грудні минулого року на засіданні комітету обговорювалось питання про підготовку до огляду. З того часу розгорнулася деяка робота, покращало становище культсекторів на факультетах. Зокрема, був проведений міжкурсний огляд на географічному факультеті. Непогано йде підготовка до олімпіади на біологічному факультеті.

Проте на інших факультетах ще й досі не ведуть майже ніякої підготовчої роботи, забуваючи, що вже на початку квітня відкриється районна олімпіада.

Послабла увага й до університетської самодіяльності. Хор, в якому має бути не менше 200—300 чоловік, ледве налічує 100. А на заняття останнім часом приходять тільки 15—20 хористів.

Те ж саме спостерігається

і в танцювальному гуртку. Наприклад, на останнє заняття цього гуртка з'явилося тільки 6 чоловік замість 20; причому одна з них — школярка, друга вже закінчила університет, а двоє нових. Таким чином, на занятті фактично було тільки двоє гуртківців.

Причини такої безтурботності треба шукати насамперед в недостатній увазі до цієї справи з боку члена комітету, відповідальної за культурно-масову роботу — Л. Козленко. А головна причина в тому, що секретарі комсомольських бюро факультетів не цікавилися цим питанням, не контролювали роботу культсекторів.

Так, коли запитали секретаря комсомольського бюро фізико-математичного факультету тов. Забару про підготовку до огляду, він заявив, що нічого про це не знає.

До олімпіади лишилось зовсім небагато часу. Комітет і факультетські бюро повинні прикласти всіх сил, щоб на олімпіаді були представлені всі жанри художньої самодіяльності: співи сольні і хорові, масові та індивідуальні танці, балет, декламація, художнє читання.

Треба, щоб університет зберіг за собою першість, завойовану два роки тому.

Г. СЕРБІН.

КОМСОМОЛЬСЬКІ ЗБОРИ

«Право на освіту» — таку тему обрали для обговорення на комсомольських зборах студенти російського відділення філологічного факультету.

У своїх виступах студенти-комсомольці розповідали про створені радянським ладом величезні, нічим не обмежені можливості здобувати освіту, оволодівати скар-

бами науки і культури, жити повнокровним життям. Водночас було охарактеризоване тяжке, безправне і безраднісне життя в країнах капіталу робітничої і селянської молоді, для якої закриті шляхи до науки.

Збори пройшли на високому ідейному рівні.

ДО НОВИХ УСПІХІВ У НАВЧАННІ

(3 досвіду роботи історичного факультету)

Вся робота історичного факультету в минулому семестрі проводилася під лозунгом реалізації рішень партії з ідеологічних питань. Головне завдання полягало в підвищенні рівня всієї навчальної, наукової та політико-виховної роботи. Всі кафедри ще раз переглянули програми і робочі плани, списки літератури, основні учбові посібники. Особливу увагу було приділено розробці вступних, настановчих лекцій. Вони були заслухані та обговорені на кафедрах, в разі потреби — виправлені й дсповнені, а потім прочитані та застенографовані.

По одержанні рецензій лекції були обговорені на засіданні Вченої ради. Після критичного аналізу лекцій виступили члени ради, яким

було доручено ознайомитися з тими чи іншими стенограмами, і поділилися з присутніми своїми міркуваннями.

Обговорення вступних лекцій проходило в атмосфері серйозної, принципової і ділової критики; авторам їх дано багато цінних вказівок.

На факультеті була проведена наукова сесія, присвячена історичним проблемам, висунутим товаришем Сталіним в його роботах з питань мовознавства. На сесії професори і викладачі заслухали ряд цікавих доповідей. З них найбільш ґрунтовними були доповіді доцента С. М. Королівського «Деякі питання історії радянського суспільства в світлі праці Й. В. Сталіна «Марксизм і питання мовознавства» і аспіранта А. Виноградова «Про походження російської народності та її перетворення в націю».

В минулому семестрі більш регулярно проводилися засідання кафедр, на них частіше обговорювались наукові та методичні питання. Краще і регулярніше від інших працювала кафедра історії СРСР.

На вищому рівні проводилась політико-виховна робота. Політзаняття відбувались регулярно, активність студентів на них явно зростає. Цікавіше і змістовніше проходили комсомольсько-молодіжні години.

Все це дало добрі наслідки. Підсумки навчальної роботи тепер значно кращі, ніж за перший семестр минулого учбового року. Загальна успішність студентів на факультеті підвищилась до 99,5 процента.

На факультеті зовсім мало задовільних оцінок — 16, а набагато переважають добрі і відмінні. Дедалі більше число відмінників: на першому курсі їх 15, на другому — 10, на третьому — 37, на четвертому — 19, на п'ятому — 24. Серйозно вчаться комуністи: з 37 студентів-

комуністів 36 мають тільки відмінні та добрі оцінки; 22 комуністи — круглі відмінники.

В роботі факультету досі є ряд істотних недоліків. Основний із них — низька трудова дисципліна студентів. Багато лекцій пропустили без поважних причин студенти Крутько, Радченко (І курс), Стародубцев, Шпаraga, Баранник (ІІ курс), Беляев (ІІІ курс), Карлінер (ІV курс).

Боротьба за підвищення трудової дисципліни — одно з основних завдань, що стоять перед деканатом та громадськими організаціями факультету.

Слід прямо відзначити недостатню участь в політико-виховній роботі професорсько-викладацького складу. Викладачі рідко зустрічаються із студентами поза аудиторією, мало цікавляться тим, як вони працюють над собою, слабо допомагають у набутті ними навиків самостійної роботи, у складанні конспектів, в добір літератури

Нового піднесення потребує рівень наукової роботи. Не можна забувати, що якість наукової діяльності великою мірою визначає і якість навчальної роботи. Викладач, який не працює над підвищенням свого наукового рівня, не стежить за літературою, відстає як спеціаліст, а це знижує якість його лекцій.

Кафедрам слід більше працювати з студентськими науковими гуртками, залучати до участі в них більше студентів.

Історичний факультет щодо успішності за минулий семестр займає одно з перших місць в університеті. Однак цього ще недостатньо. Наше завдання — добитися стопроцентної успішності, підвищити ідейно-теоретичний та методичний рівень лекцій і практичних занять, по-діловому допомагати студентам в їх повсякденних заняттях, привчати їх до науково-дослідної діяльності.

Доцент В. ГОЛЬДЕНБЕРГ.

Гордість факультету

Ще кілька слів, і екзаменаційний твір закінчено. В останні рядки Лена вкладає всю свою палку любов до Батьківщини, вдячність партії, товаришів Сталіну за щасливу юність.

«Ряды бесчятные твои достойны песен, комсомол» — цю тему вона обрала не випадково: комсомолка, гордість школи, вона хотіла показати в цьому творі своє щире бажання вчитись, працювати на благо рідної країни.

Ще з дитинства Лена Пшеченко уподобала природничі науки. Особливо ж цікавила її ботаніка. Вона полюбила природу рідного села Приколотного, охоче слухала розповіді батька-зоотехніка про його роботу, читала багато книг на природничі теми.

...Просторі світлі аудиторії біологічного факультету, цікаві експонати зоологічного музею, добре обладнані кабінети — все це відразу захопило першокурсників серед яких була й Лена Пшеченко.

Жвава, енергійна дівчина відразу ж привернула до себе увагу товаришів. Вже на першому курсі вона була обрана комсоргом. Зараз Лена вчиться на другому курсі, керує комсомольською організацією факультету.

З перших днів навчання в університеті Лена поринула в громадську роботу, старанно виконувала всі доручення. Лені, як комсоргові першого курсу, довелося зустрітись з чималими труднощами. Дружний, єдиний колектив створився не відразу. Деякі товариші спочатку якось відокремлювались від колективу, дехто пропускав заняття. Чуйна, привітна дівчина зуміла правильно, по-товариському підійти до Валентина Поніровського, зацікавила його громадською роботою, життям групи, зблизила з колективом. Тепер Валентин — один із кращих

спортсменів факультету, блискуче захищає спортивну честь біологів.

Громадська робота секретаря комсомольської організації не обмежується рамками факультету. Лена постійно цікавиться, як її товариші проводять час поза

факультетом, які в них побутові умови. З її ініціативи створена бригада, що обслуговує побутові умови студентів, які живуть на «кутках».

Лена живе в студентському гуртожитку; там цікавиться роботою агітатора, допомагає йому. Багато допомогла вона в навчанні двом дівчатам з її кімнати, які мали академічну заборгованість.

Комсомольський вожак, Лена по праву користується великою пошаною серед студентів факультету, своєї групи. Її знають як чуйного товариша, хорошого радника, людину, яка в ім'я дружби готова взяти на себе важкі обов'язки.

— Про себе вона думає менш за все, — кажуть про неї подруги.

Ось уже другий рік дівчина дружить із старостою паралельної групи Раєю Пар-

нюк. Товариші захоплено розповідають, як Лена протягом кількох ночей доглядала хвору подругу, як вона піклувалась про неї.

Лена — краща активістка факультету і краща в навчанні студентка. Вона вчиться лише на «відмінно», служить прикладом в навчанні для інших студентів. Широко люблячи природничі науки, дівчина поглиблює свої знання в науковому гуртку при кафедрі дарвінізму й генетики. Недавно вона виступила на засіданні гуртка із цікавим, змістовним рефератом про наукову діяльність видатного російського вченого-біолога Комарова.

Краща відмінниця факультету, активна учасниця громадського життя, Лена знаходить час і для культурного відпочинку. Вона любить літературу, особливо твори видатних класиків Пушкіна, Лермонтова, Некрасова, великого кобзаря Тараса Шевченка, Лесі Українки. З захопленням читає також твори радянських поетів і письменників — Маяковського, Сімонова, Лебедева-Кумача та інших. Лена з подругами часто відвідує театри, кіно. Особливо любить вона вистави, фільми, де відображається чужа радянська дійсність, розповідається про славних радянських патріотів, їх життя і роботу.

В цьому році в житті Лени сталася радісна подія: за відмінне навчання і активну участь в громадській роботі вона удостоєна Сталінської стипендії.

Сталінський стипендіат, зразкова студентка, секретар факультетської комсомольської організації, чуйний товариш, Лена Пшеченко заслужено занесена на Дошку пошани біологічного факультету.

А. ДАНЧИЧ.
С. ХАВІНА.

БІЛЬШЕ УВАГИ НАУКОВІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ

Велике значення в підготовці спеціалістів з вищою освітою має самостійна науково-дослідна робота студентів. Вона сприяє поглибленню знань, розвиває аналітичне мислення, привчає до наукових узагальнень.

На історичному факультеті недооцінюють цю важливу галузь навчання. З 300 студентів в засіданнях наукових гуртків беруть участь всього 85—90 чоловік; та й з цього числа чимало студентів лише приходять на заняття, фактично ж у гуртках не працюють. Так, наприклад, в одному гуртку основ марксизму-ленізму половина студентів досі не має тем для розробки доповідей, рефератів. Є й такі члени гуртків, що мають теми, але до розробки їх не приступали.

Незадовільна постановка наукової роботи студентів ні

трохи не хвилює факультетський комсомольський і профспілковий актив. Активісти примирилися з пасивним ставленням студентів до самостійної наукової роботи, а багато з них і самі не є членами наукових гуртків.

Серед істориків вкоренилася думка, ніби науковою роботою повинні займатись лише студенти, які збираються стати науковими працівниками. Мабуть, з таких міркувань деякі студенти перестають відвідувати гуртки. Це, зокрема, студентка четвертого курсу З. Новікова, студенти третього курсу Л. Єсельсон, Р. Сосонкіна, Л. Фінкель та інші.

Стан самостійної наукової роботи студентів на факультеті потребує серйозного поліпшення.

В. КЛЮТ,
студент IV курсу історичного факультету.

Зрушень не помітно

Третій курс на хімічному факультеті відзначається низькою трудовою дисципліною. В поточному семестрі на цей курс припадає найбільша кількість пропущених студентами академічних годин. Не почувачи відповідальності перед колективом, багато студентів не відвідують занять, в учбовий час займаються сторонніми справами. Такі звичаї тут встановилися тому, що комсомольська група курсу і факультетське бюро не ведуть рішучої боротьби з порушеннями дисципліни, занедбали виховну роботу.

Не можна сказати, що комсомольська група, факультетське бюро зовсім не цікавляться зміцненням дисципліни та успішністю в навчанні. Ці питання вже неодноразово ставилися на засіданнях, зборах, але обговорювали їх поверхово, без принципової критики. Виступали комсорги груп, старости, багато говорили про необхідність поліпшення трудової дисципліни, та обмежувались тільки туманним моралізуванням. Виступали й порушники дисципліни, визнавали свої помилки, обіцяли виправитись, регулярно відвідувати заняття. Після цього збори найчастіше ухвалювали розпливчасті, неконкретні резолюції, які фактично нікого й ні до чого не зобов'язували. Тому й ніяких зрушень у роботі третього курсу досі не помітно. Неправильну позицію зай-

няла секретар комсомольського бюро факультету Л. Мельник, яка, до речі, вчиться на цьому ж курсі. Вона не мобілізує актив на боротьбу за міцну дисципліну, як необхідну умову високої успішності студентів. Більше того, сама Л. Мельник вважає, що, наприклад, лекції з органічної хімії зовсім не обов'язково відвідувати, бо з цієї дисципліни є підручник. Чого ж тоді ждати від інших студентів?

Відсутність контролю за відвідуванням занять, байдужість комсомольського бюро до піднесення трудової дисципліни привели до того, що на факультеті зросла кількість злісних порушників дисципліни. Не дивно, що ці студенти погано вчать, мають академічну заборгованість. Так, Маргарита Авдеева єдиний під час зимової сесії екзамен складала двічі. Анатолій Ведрінський за систематичне невідвідування занять має сувору догану від ректорату; крім того, він досі не ліквідував академічної заборгованості за другий курс. Порушник дисципліни Є. Карпюк не склав заліку з іноземної мови.

Попереду — літня екзаменаційна сесія. Комсомольське бюро хімічного факультету повинне вжити дійових заходів до піднесення трудової дисципліни, без чого ніяк не можна сподіватись на успіхи в навчанні.

Г. ЖАЛІНСЬКА.

ПЕРЕМОГА ВОЛЕЙБОЛІСТІВ УНІВЕРСИТЕТУ

У спортивному залі техніку фізичної культури відбулося змагання на першість серед вузів Харкова між волейболістами нашого університету та інженерно-будівельного інституту.

Змагання почали треті жінки команди. В перші два тайми гри з рахунком 2:0 виграла команда університету. З рахунком 3:0 досить легко перемогла наша перша команда.

Після невеликої перерви на майданчик виходять чо-

ловічі команди. Боротьба третіх команд була особливо упертою. Все ж третій тайм дав перемогу університетській команді. Впевнено провели гру волейболісти першої команди тт. Бобров, Черниш.

Загальний рахунок змагання між волейболістами двох вузів — 95:94 на користь команд університету.

Н. БАРИШ.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»
№ 9 стор. 3

ЛІКВІДУВАТИ ВІДСТАВАННЯ

Як відомо, за результатами зимової екзаменаційної сесії фізико-математичний факультет зайняв останнє місце в університеті. 71 студент має академічну заборгованість по одному, двом, а то й трьом предметам. Звичайно, успішність тут була б значно краща, якби комсомольська організація рішуче боролась за міцну дисципліну в групах, систематично контролювала роботу студентів.

Слід було сподіватись, що комсомольське бюро на чолі з т. Забаров в новому семестрі виправить допущені помилки і по-справжньому налагодить академічну роботу на факультеті. Однак дійсність показує, що дисципліна на факультеті досі слабка, відвідування лекцій в групах незадовільне. Лише протягом перших 6 днів березня студенти пропустили 1244 учбові години.

Між старостами груп та комсоргами немає тісного контакту в роботі. Комсорги не вживають дійових за-

ходів до порушників дисципліни, а старости нерідко потурають їм, не відмічаючи в журналі пропуски лекцій і занять. Немає міцного зв'язку і між учбовими групами та деканатом, хоч і не становить сумніву, що тісніша взаємодія між ними сприяла б поліпшенню становища на факультеті.

Недопустимо, що студенти пропускають лекції з найважливішого предмету — основ марксизму-ленізму. На ці лекції приходять ледве половина студентів. До того ж багато слухачів не конспектують матеріалу, а то й не слухають викладача. Дивно, що комсомольське бюро досі нічого не зробило, щоб забезпечити добре засвоєння марксистсько-ленінської теорії.

Комсомольська організація факультету випустила з поля зору таку важливу справу, як підвищення студентами свого ідейно-теоретичного рівня, і ще як слід не розгорнула політико-виховної роботи.

Факультетська стіннівка «Вектор», покликана бути колективним пропагандистом, агітатором і організатором мас, ще не стала дійовим органом деканату, партійної, комсомольської та профспілкової організацій в справі мобілізації студентства на виконання всіх завдань, поставлених перед ними парт-організацією університету. Стінна газета виходить нерегулярно: в ній не знайдеш критичних матеріалів, які б висвітлювали причини ослаблення дисципліни, допомагали б поліпшити політико-виховну роботу. Здебільшого це поверхові, нецікаві замітки, які нічому не вчать. В стіннівці відсутня принципова більшовицька критика.

Ліквідація академічної заборгованості, налагодження політико-виховної роботи серед студентів, рішуча боротьба за міцну дисципліну — першочергові завдання громадських організацій фізико-математичного факультету.

М. ДАНИЛОВА.

В РОЛІ ЗАПІЗНІЛОГО РЕЄСТРАТОРА

Якось наприкінці грудня мені довелося побувати на економічному факультеті. Студенти вже закінчували складання заліків, і я, помітивши знайомого першкурсника, почав розпитувати його про успіхи.

— Та справи нічого, майже все склав. Оце готуюсь до іспитів. Тільки важко пристосуватися до вузівських звичаїв: не знаєш, з чого почати.

— Дозволь, а хіба ніхто тобі не радив, як треба готуватися? Газета, наприклад.

— Газета? — перепитав він мене здивовано. — Так вона ж не виходить.

— А це що? — Я підійшов до стенду, на якому висів номер факультетської газети «Економіст». На шпальтах газети я побачив великі заголовки «Сесія», «Екзамен», та коли придивився, то помітив збоку скромну цифру — № 4, а поряд маленькими буквами — «5 грудня». Отже, останній номер вийшов місяць тому.

Тимчасом цей місяць був найбільш гарячим у семестрі. Наближалися іспити, йшли останні семінари, виконувались практичні роботи. Ось, коли нам дорога кожна мить, коли, так би мовити, «місяць рік гуде», саме в ці дні треба мобілізувати всі сили студентів на підготовку до сесії і заповнення прогалин, допущених на початку семестру. І саме в цей гарячий час бойовий орган громадських організацій факультету мовчав.

Замість того, щоб показати, як треба готуватися, підтягти відстаючих, популяризувати досвід кращих, редколегія газети спокійнісінько байдикувала...

В середині січня я знов

прийшов на економічний факультет і перш за все передивився всі стенди і дошки оголошень: шукав нової газети. Та всі мої шукання були марні: «Економіст» № 5 поки що не з'явився у світ.

Стукали двері аудиторій, я чув радісний гомін тих, що вже склали екзамен, тихеньке бурмотіння тих, хто тільки готувався складати. І тільки не чув одного — живого слова факультетської газети, яка викривала б ледарів, закликала рівнятися на передових студентів. Про хід сесії можна було довідатися лише по кількох шматках паперу, вирваних із зошитів, де красувалися недбайливо намальовані олівцем слова: «Блискавка» і «Привіт», а потім у різних положеннях різними кольорами були написані прізвища студентів, що склали той або інший іспит.

— Це курсові блискавки, — підказав хтось ззаду.

— А як з факультетською газетою?

— Ну, що ви, під час сесії вона ніколи не виходить.

Втретє прийшов я на факультет 25 лютого. Коло стенду стояли двоє студентів і бадьоро прибивали газету, назву якої я не відразу побачив. Лише дата — 23 лютого і цифра 5 підказали мені, що це довгожданий п'ятий номер «Економіста».

Можна було гадати, що газета, яка вийшла через два тижні після початку занять, через два дні після запланованого строку виходу і через два з половиною місяця після виходу попереднього номера, хоча б своїм змістом якось виправдає таке величезне запізнення. Нічого подібного! В газеті було лише сім коротеньких заміток, та й то

переважно поверхових. Ці замітки нічого нового не повідомляли, а (в який уже раз!) повторювали давно відомі істини. Замітка «На партійних зборах» являла собою невдалий переказ виступів на відкритих партійних зборах факультету. Виникає питання: навіщо редколегія випускає газету? Для сторонніх людей? Але навіщо ж тоді повідомляти про те, що вже давно відомо і проти чого вже вжито заходів?

Відділ гумору, що нарешті з'явився в газеті, так само піддавав критиці давні події. В номері газети не знайшлося місця ні питанням ідейно-політичного виховання молоді, ні дуже актуальному питанню про підготовку до підсумкової наукової конференції. Не було місця і для огляду «бойових листків».

При такому змісті газети, коли взяти до уваги велике запізнення з її випуском, не дивно, що в ній зовсім немає відділу «Слідами наших виступів».

Зовнішній вигляд газети так само змушує бажати багато кращого: вона недбайливо оформлена, замітки написані бідною мовою, багато з них як дві краплини води схожі одна на одну. Чимало є і стилістичних огріхів.

Громадські організації факультету повинні приділити більше уваги своєму органу преси, покликаному мобілізувати студентів на успішне навчання, допомагати їм рости політично і культурно, виховувати в собі риси діячів великої сталінської епохи. Давно вже наспів час потурбуватися, щоб газета «Економіст» відповідала своїм завданням.

В. ІВАНОВ.

ЗАБУТИЙ МУЗЕЙ

Мінералогічний музей нашого університету — один з найстаріших у республіці. Його відкрито 125 років тому. Тут зібрано до 10 000 різноманітних мінералів, які зустрічаються на території УРСР. Серед експонатів є унікальні метеорити, дерево, що перетворилося в креміль, рідкісні поєднання кварцу і кальциту, марганцеві породи, багато видів шпатів. Всі мінерали класифіковані за їх хімічним складом, розміщені в суворому порядку.

Музей користується великою популярністю серед студентів університету, гірничого, інженерно-економічного, політехнічного та інших інститутів і технікумів Харкова, які проходять тут практику з геології. Тісний зв'язок з музеєм тримають також учні — члени геологічних гуртків шкіл №№ 1, 77, 82. Працівники музею подають допомогу науковим експедиціям, колгоспам, радгоспам.

На жаль, наукова частина університету не турбується про те, щоб забезпечити нор-

мальну роботу цієї корисної установи. Приміщення музею занедбане: тут брудно, незатишно; в кутках — павутиння, на стелі — темні плями цвілі; на деяких вітринах — розбите скло. Цінні нові експонати, привезені з різних районів нашої країни, де студенти проходили літню практику, досі ще не розібрані і не розсортовані. Так і лежать вони в кутку, вкриті товстим шаром пилу.

Два роки музей зостається поза увагою керівництва університету. В ньому немає ні постійного наукового працівника, ні навіть технічного робітника. В порядку додакового навантаження його роботою керує кафедра мінералогії геологічного факультету, яка теж не приділяє музею належної уваги.

Мінералогічний музей — науково цінна і практично потрібна установа. Прикро тільки, що ніхто в університеті не піклується про неї.

А. ЛЯХОВА.

Кращі студенти університету

Відмінниця третього курсу біологічного факультету, член редакційної колегії факультетської стінгазети «Біолог» Світлана Курилова. Вона не тільки зразково вчиться, але й бере активну участь у громадській роботі.

О. М. Бах

17 березня 1952 року минуло 95 років з дня народження видатного радянського вченого — основоположника радянської біохімії Олексія Миколайовича Баха. Вже з юнацьких років визначив він свій життєвий шлях, як шлях самовідданого служіння трудовому народові.

З шістнадцяти років Олексій Миколайович починає революційну боротьбу проти душителя народів — царського самодержавства, за що заарештовується і йде в заслання. Змушений емігрувати за кордон, О. М. Бах береється там до наукової діяльності. Особливо плодотворною стала ця діяльність з того часу, коли, повернувшись на батьківщину після Великої Жовтневої революції, Олексій Миколайович розгорнув на всю широчінь свій талант і свою енергію, віддану справі створення радянської біохімічної науки.

З ініціативи і при активній участі О. М. Баха в нашій країні виникають два величезні наукові центри: Фізико-хімічний інститут імені Л. Я. Карпова та Біохімічний інститут Наркомздорв'я. Пізніше, в 1935 році, Бах також організовує Інститут біохімії Академії наук СРСР. В стінах цих інститутів навколо О. М. Баха концентруються і ростуть численні кадри хіміків та біохіміків, робота яких привела до незвичайного розквіту цих наук в Радянському Союзі.

Наукова робота самого О. М. Баха відіграла виняткову роль у розвитку сучасних біохімічних поглядів. Наукові інтереси його обертаються навколо основних питань біохімії. Це насамперед питання про зв'язування вуглекислоти зеленими рослинами. О. М. Бах показав у ньому ті початкові етапи, через які може йти синтез органічної речовини, з простих хімічних сполук.

Особливо великий вклад в науку вніс О. М. Бах своєю визначною «теорією повільного окиснення», центральною ланкою якої є вчення про органічні перекиси. Ця теорія вперше дала правильне пояснення хімізмові дихання. Треба відзначити, що, відмінно від усіх сучасних йому вчених, в обох цих процесах Олексій Миколайович понад 50 років тому виявив особливу роль білка, що надзвичайно важливо, бо саме білком властивий основний процес життя — обмін речовин.

Особливе місце в цих роботах Бах приділяв вивченню ферментів, біологічних каталізаторів, які не тільки прискорюють, але й роблять взагалі можливим процес дихання. Ферменти широко розповсюджені як у тваринному, так і в рослинному світі, і знання умов

їх дії, так само як і ролі їх в тому або іншому процесі, має велике теоретичне і практичне значення.

О. М. Бах і створена ним школа радянських біохіміків показала, що ферментативні процеси лежать в основі ряду виробництв, які мають справу з сировиною рослинного або тваринного походження. Ферментативні реакції, що відбуваються за тих або інших умов, визначають курільні властивості тютюну, смак чаю, хлібопекарські якості борошна. Це дало можливість розробити раціональні технологічні процеси для ряду виробництв харчової промисловості, які набагато поліпшують якість продукції і дають великий економічний ефект.

Величезну роль відіграли дослідження О. М. Баха, що сприяли розвитку вітамінної промисловості СРСР. Вітаміни є важливою складовою частиною харчових продуктів: відсутність їх приводить до ряду тяжких захворювань. Вітаміни надзвичайно нестійкі і легко руйнуються при обробленні продукту — консервуванні, сушінні тощо. Тому збереження їх у продуктах особливо важливе для людей, які не мають можливості одержувати свіжі продукти. Зокрема це має велике значення для армії, особливо під час війни. Сушіння овочів і консервування інших продуктів та збереження в них вітамінів, одержання повноцінних рослинних вітамінних соків, збереження рослинної сировини — все це здійснюється тепер в результаті тих вказівок, які дала радянській харчовій промисловості теорія О. М. Баха.

О. М. Бах належав до вчених, які головне завдання науки бачили в тому, щоб освітлювати шляхи практики.

Вчений-матеріаліст, полум'яний патріот своєї Батьківщини, О. М. Бах завжди підкреслював, який величезний вклад внесла вітчизняна наука у світову скарбницю знань, і глибоко цінував матеріалістичні традиції радянської науки.

Радянський уряд високо оцінив наукову і громадсько-політичну діяльність О. М. Баха і нагородив його чотирма орденами Леніна, орденом Трудового Червоного Прапора, а в 1945 році йому було присвоєно звання Героя Соціалістичної Праці. За свої наукові роботи він був удостоєний Сталінської премії.

До кінця своїх днів О. М. Бах лишався відданим великій справі Леніна — Сталіна, віддавав всі свої сили і знання справі побудови комунізму в нашій країні.

О. СІЛІН,
кандидат біологічних наук.

В. І. Суріков

19 березня цього року минуло 36 років з дня смерті видатного російського художника — реаліста В. І. Сурікова. Народився він 24 січня 1848 року в місті Красноярську. Малюванням захопився ще в дитинстві. Першим його вчителем був художник-самоучка селянин Семен, що навчив юнака придивлятися до життя простого народу, вивчати його побут і звичаї.

Як художник, Суріков вперше виступає перед громадськістю із своєю картиною «Ранок стрілецької страти» (1881 р.). Далі він працює над картинами, що відображають славне минуле російського народу. В 1883 році Суріков пише славнозвісну картину «Меншиков у Березові», що вважається одним із кращих полотен на історичну тему. З 1882 року художник працює над картиною «Бояриня Морозова». Саме про неї відомий критик Стасов сказав, що «вище і далі цієї картини наше мистецтво... не ходило ще».

Народ — головний герой чудових картин Сурікова. Глибоко національний художник, він зумів майстерно передати в своїх картинах думки, настрої, сподівання

і високі прагнення російського народу. На своїх полотнах художник відображав історію, як історію боротьби народних мас за своє щасливе майбутнє.

В 1889 році Суріков їде до Красноярська і там пише картину «Взяття сніжного городка». В період першої російської революції художник починає працювати над образами народних героїв — С. Разіна та Е. Пугачова.

Помер Суріков в 1916 році. Ім'я цього талановитого художника товариш Сталін назвав в числі інших славних імен великої російської нації.

Деякі етюди В. І. Сурікова можна побачити в Харківському музеї образотворчого мистецтва, зокрема — етюд голови Степана Разіна (для картини «Степан Разін»), етюд голови юродивого (для картини «Бояриня Морозова»).

Серед експонатів музею є також написаний Суріковим портрет відомої російської балерини і піаністки Матвеевої.

В. КОТЛИЦЬКИЙ.

Редактор В. ХОЛОДКОВ.